

L'ART DEL PAGÉS

Estació ampelogràfica Catalana Tarrassa

Galantment invitats per lo Sr. Sub-director Gerent de la Estació ampelogràfica catalana de Tarrassa, don Antoni Ubach y Soler, estiguérem lo dimecres d' aquesta setmana en aquella ciutat, assistint á las duas conferencias teórich-prácticas donadas per dit Sr. en lo local de dita Estació entre 10 y 12 del matí y 5 y 7 de la tarde. Al bell mitj d' un frondós jardí y lloch hont forma una plasoleta s' instal·len la taula pera 'l conferenciant y cadiras pera 'ls assistents tot al aire lliure, resguardat dels raigs solars per las copas dels arbres que circunvalan dita plasseta, molt apropiat pera aquesta classe de conferencias y molt en caràcter.

Comensá lo Sr. Ubach manifestant que respecte als ceps americans estabam ya en camí de concretar y reduhir lo sens fi de varietats que ab lo nom d' americans s' havian donat al mercat fins avuy, essent aquestas mes de 600 ab lo qual no feya mes que extraviarse al pagés que havia de triar una classe de ceps pera sas terras. Avuy quedan reduhidas las aprofitables, pera 'l nostre pays, á una vintena y encara creyém anirán concretantse mes; s' estengué sobre la plantació de dits ceps, empelts, trevalls, etc., venint á parar á las següents conclusions:

Reconstitució de nostres vinyats, en cas de ser invadits per la filoxera, per medi de ceps americans resistents empeltats ab ceps del pays.

Molt cuydado en la elecció de las varietats americanas propias pera nostres terrenos escullint, no las de major de producció, sinó las que s' adaptin millor al terré y donguin vins fins, que ben elaborats y creant tipos especials puguin substituir ab ventatja als actuals.

Cada propietari en sa finca ha d' estudiar la classe de

ceps que millor resultat pugui donarli, tenint per aixó y pera la reconstitució de sos vinyats, un viver hont arrelin y s' empeltin los ceps americans trasplantantlos després á la vinya, qual terra haurá tingut de ser ben treballada, vallejada en tots indrets y ben estobada pera que pugui rebre los ceps americans arrelats, empeltats y ben escullits en lo viver, rebutjant tots los que per una ú altre causa no estiguessin ben desarrotllats ó tinguessin algun defecte.

Fins aquí la cosa aná magnificament, pero vingué la nota oficial á destruir la bona impressió que 'ns havia fet la conferencia del Sr. Ubach y la visita á las magníficas plantacions de ceps americans que posseheix la Ampelogràfica. Lo Sr. Roig y Torres, que 's digué delegat per l' Institut Agrícola Catalá de S. Isidro, pera assistir á ditas conferencias, s' aixecá y 'ns feu sapiguer que lo Govern se preocupa molt de la qüestió vitícola y que per una real ordre de primers d' aquet mes se nombraba una *Comissió* pera que anés á estudiar al estranjer tot lo referent als ceps, tant del pays com americans, maluras, etc., etc., etc. y de la qual ne formaban part entre altres, D. Anton Ubach y Soler, á qui en lo mateix acte entregá dit Sr. Roig la credencial del nomenbrament; lo Sr. Roig y Torres com á representant del Institut Agrícola Catalá de S. Isidro y lo enginyer agrónom de la provincia de Gerona la mes castigada per la plaga filoxérica y per los *marchands de bois*.

Sense negar á cap dels senyors que forman la Comissió citada los coneixements que s' han de tenir pera aquesta classe d' assumptos, no sols teórichs sino práctichs, hem de manifestar que sentím moltíssim ne formi part d' ella lo senyor Ubach y Soler, persona que 's desvetlla y procura tot lo be possible per sa Patria, com ho demostra ben palpablement la Estació Ampelogràfica Catalana de Tarrassa. Y dihém que ho sentím porque aquesta Comissió tant pomposament alabada per lo Sr. Roig, farà lo que totas las Comissions fan aquí en Espanya: gastar lo pressupostat per ella per que 's passeigin per l' estranjer uns quants senyors particulars.

Per acabar hi hagué la seva part cómica, es á dir; fou proposat per lo Sr. Roig y Torres y acceptat per *aclamació*, enviar un expressiu telégrama al Sr. Ministre de Foment per lo *zel que demostra en pró de la viticultura*. Si es per haver nomenbrat la Comissió ya dita ho compreném, pero per lo que literalment diu lo telégrama no ho sabém veure.

Secció d' agricultura práctica

Un bon plan.

Sr. D. Francisco X. Tobella.

Molt Sr. meu y estimat amich: Desde aqueix poble, lloch que per sa hermosa campinya, exuberant vegetació y excelents condicions higiénicas, es lo preferit per munió de barcelonins pera passar agradablement l' estiu, me dirigeixo á vosté, ferm campeó y entussiasta defensor dels interessos de l' agricultura en general, segons vé demostranto de molts anys enrera y especialment ab sas últimas y brillants campanyas de Badalona y de Sabadell, en las quals lluny de minvar son entussiasme devant de dificultats de tota mena, ha donat probas de trovarse en son element sempre que de treballar y contribuir al progrés agrícola se tracta y especialment quant aquest recau en bé dels agricultors cataláns; á vosté, donchs que ab tant interés com bona voluntat é inteligencia se desvetlla y fins sacrifica interessos propis al bé general, á vosté 'm dirigeixo per posarlo un xich al corrent d' un projecte que de portarse á cap, com no ho dupto, ha d' esser de gran profit tant per sos emprendors com per la comarca de Vich, ben necessitada per cert de nous elements de vida, ya que cada dia van desapareixent d' ella las fonts de treball, havent suferit una nova sangria ab lo traslado dels tallers del ferro-carril que donavan ocupació á molta gent de Vich.

Y anant al grà, dech dirli que uns industrials y comerciants de Barcelona, ben justament reputats per sa inteligencia, honradés y posició social, concebiren lo projecte de establir una fàbrica de sucre de remolatxa en la ciutat de Vich. Périts en la materia y actius com ells sols, me consta que tenen la questió tan estudiada que no dupto realisarán aviat son patriótic projecte ab bon éxit, puix son ja molts los propietaris d' aqueixa comarca que convensuts de que baix la direcció dels esmentats iniciadors, pot dita fàbrica de sucre de remolatxa, ser un gran element de riquesa per lo país, 'ls hi prestan son valió concurs.

Que l' empresa ofereix algunas dificultats, sobre tot no

podent los propietaris disposar en absolut de la voluntat dels aparsers, no hi ha cap dupte, pero tampoch se dupta de que vensudas ya las primeras y principals dificultats per l' inteligencia y fermesa de caràcter de las personas que concebiren lo plan, los demés obstacles acabarán de desapareixer en quant vegin los bons resultats que obtindrán especialment los que 's dediquin al cultiu de la remolatxa, seguint las instruccions y medis que se 'ls hi proporcionan.

Los travalls fets fins avuy dia, demostren la possibilitat y probable éxit del negoci, y la prudencia en los càlculs esposats en diferents conferencias, tingudas algunas de ellas en lo palau del S. E. I. lo Sr. Bisbe de Vich, ab los principals propietaris de la comarca, convenceren á molts d' ells de la utilitat de secundar als emprenedors y fer propaganda; á quin objecte s' han distribuït per las poblacions vehinas, unas ben escrites fullas ab la següent testera:

Alguns detalls dels procediments mes convenients pera lo cultiu de la remolatxa en la comarca de Vich, com també de las facilitats que per lo seu desenvolupament pot donar lo establiment d' una industria empleant aquest producte com á primera materia y dels resultats beneficiosos que en aquest cas daría aquest cultiu á l' agricultor.

La importancia que te la instalació de dita fàbrica de sucre de remolatxa no sols per la comarca de Vich sino per Espanya, en los moments actuals quant están amenasadas de mort tantas industrias ya arreladas en lo pays, veste la conprén y no soch jo qui dech convensel; pera quin motiu crech molt patriótich y noble lo procedir dels Srs. D. Joaquim de Abadal y D. Joseph de Rocafiguera, prestánt decidit apoyo y secundant los esforços dels iniciadors de l' esmentada empresa, puix de realisarse tan bon plan es de creurer que s' estengui per Espanya la fabricació del sucre de remolatxa, venint á disminuhir la competencia que fá á nostres sucres de Cuba y Filipinas aquéll, que ab tanta abundancia s' obté especialment en Alemania y Fransa, invadint nostre principal mercat que es lo dels Estats Units. Deixo donchs á la consideració de vosté la trascendencia del assumpto y lo digne de aplauso que deu esser l' empéndre una industria nova en lo pays, en los moments en que la lluyta entre lo capital y lo treball

entorpeix las que están en marxa y fins pot acabar ab algunas que al desapareixer portarian la miseria á moltas comarcas.

Per no allargar massa aqueix escrit, se despedeix de vosté fins altre dia, aprofitant l' ocasió per felicitar coralment als autors de *tan bon plan*, son ver amich y S. S.

FREDERICH BENESSAT.

Vilatorta 20 Agost de 1890.

CORRESPONDENCIA

Sta. Bárbara 18 d' Agost de 1890.

D. Francisco X. Tobella.

Barcelona.

Molt apreciat Sr. meu: Serveix la present per dirli: com en la tarde del 13 del actual, ha sigut de tristos recorts per los habitants d' aquesta vila, com també per alguns dels pobles vehins á causa de apareixer en lo horisón un horrorós temporal de vents, trons, llámps, pedra y aygua; destruhint cuasi completament las collitas del ví y oli en los termes municipals de Alfara y Mas de Barberáns; als Regés y en Santa Bárbara la meytat; Masdenverge y La-Galera, una quarta part: La direcció de las bromas ó núvols fôu de noroest á suroest; en un principi queya pedra seca y algunas d' éllas eran del volumen dels ous de colom y potser més grossas; transcorreguts uns cinch minuts, caygué barrejada ab aygua y ultimament, una gran pluija torrencial que fins las canals no podían engollir saltánt l' aygua per lo demunt d' ellas y cayguént parets á vall; en suma, las pérduas ocasionadas á la agricultura ascendeixen á alguns mils de duros.

En cuant al estat sanitari de aquesta localitat, per lo present es satisfactori; pero no podém dir lo mateix respecte de Tortosa ahont diariament ocorreixen algunas invasións y defuncións. Moltas son las familias que se han ausentat de la ciutat trasladantse algunas de ellas als pobles vehins; allí, los tomátechs no tenen preu ni siquiera donats á la gent los vólen. En Amposta y San Cárles de la Rapita, també se ha presentat algun cás.

En aquesta ha sigut augmentat lo número de individus de la Junta de Sanitat y 'ns estranya que 'ls nous elegits no 'ls hagin invitat per pendre possessió; amés, pareix mentida que en plena sessió y en presencia del Sr. Rectó Sr. Saragosa, se pronunciésen paraulas indecorosas.

Un dels acorts de la mencionada Junta, fôu el de fumigar los pasatjers procedents de Tortosa ¿y qui diria Sr. Director que es l' encarregat de practicar tal operació? pues senyor nada menos que un intrús, un guarda de camps; sent aixins que las tals fumigaciós són de incumbencia dels farmacéutichs y del modo que avuy se practican, dech dir que son completament inútils y potser fins perjudicials.

Es tot cuant dech dirli per lo present, queda de V. son affm. S. S. y

Q. B. S. M.

SEBASTIÁ MESTRES.

Secció de varietats.

Banys.

Debém entendre per bany, l' acte de sumergirse per mes ó menos temps tot lo cós ó una part d' ell, dins de un líquit siga de la classe que 's vulga. Desde la mes remota antigüetat que se fa ús dels banys; en corroboració d' aquest asserc citarém que hi habia pobles com los egipciachs, que 's banyaban al riu Nilo y ho practicavan mes com una oferta á la seua religió que com á medida higiénica.

Los banys son generals ó parcials: los primers cuan lo líquit cobreix tot lo cós, pogueutse esceptuá lo cap; y lo segón cuan no cobreix mes que una part del cós, com per exemple; lo peu, cama, má, bras, etc.

Prescindirém de ocuparnos dels banys medicinals, los que 's fan ab ayguas minerals, naturals ó artificials, aixís com també de infusions ó decoccions de plantes aromáticas, tónicas, emolients, etc. etc. Sols nos ocuparém dels banys útils pera la llimpiesa del cós que á mes de ser recreatius son molt essencials per la conservació de la salut; cuantas

y quantas enfermetats cutàneas tenen per origen la falta de llimpiesa per haberse obstruït los poros de la pell á causa de la sucietat que impideix la surtida de la materia produhida per la transpiració.

Los banys se acostuman á pendre en aygua ordinaria, calenta algunas voltas, altrás tébia y per últim freda.

Lo bany calent ó termal, es aquell cual temperatura es superior á la del cós. Produhint un arronsament repenti en la pell, acompanyat de una sensació de calor; el cútis se torna de color encarnat, especialment lo de la cara; la respiració se vá adelantant y las palpitacions del cór aumentan de intensitat, de lo que resulta que la circulació se altera. Aquesta classe de bany tan sols pot ser útil quant se ha de determinar un moviment febrós lleugé; però es molt actiu per los individus pletórichs ó amenassats de feridura.

Lo bany tebi reblandeix la pell, refresca lo cós, favoreix la transpiració y produheix un benestá, que sempre es senyal de la facilitat ab que tots los órgans exerceixen perfectament totas las suas funcions.

Es favorable als hipocondriachs, melancólichs; pero no pot convenir mes que á aquells que gosan d' una constitució algo robusta.

Los banys frets, se acostuman á pendre á una temperatura inferior á la de 20 graus del termómetro centígrado ó sigui á 15° del de reaumur. Produheixen un espasme en la pell y la retropulsió de forces y humors del exterior al interior; lo pols disminuheix en forces y es menos frequent; la respiració es mes pesada y se té ab frecuencia ganas de orinar. Al sortir d' aquestos banys se sent mes vigor, mes calor, la pell se enrojeix y se calenta, la circulació mes enérgica y va augmentant lo apetit.

Los banys parcials, tals com los pediluvis, maniluvis, etc. etc. produheixen efectes diferents segons la temperatura del líquit empleat: si es tebi, disminuheix la irritació dels órgans mes ó menos distants; si es molt fret, pot suprimir la transpiració y produhir diversos derrames humorals.

No es convenient ficarse en l' aygua després de haber acabat de menjar, sinó que se ha de deixar transcorre dos ó tres horas al objecte de que las primeras vias estiguin desocupadas.

Lo grau de temperatura que ha de tenir lo bany, lo temps que 's deu permaneixen en ell, y el modo ab que 'ns de-

bém conduir després, dependeix de las condicions individuals de cada hu y al fi que cada cual se proposa.

SEBASTIÀ MESTRES Y BALCELLS.

Santa Bàrbara Agost de 1890.

Secció de noticias agricolas.

Gremi de Pagesos de Sabadell.—Los acorts presos en la reunió de Delegats celebrada lo dia 17 del present foren los següents:

1.er Anunciar una Exposició agrícola pera l' any 1891 durant los dias de la festa major de Sabadell en lo mes de Agost, contant ab la direcció y cooperació del Director de L' ART DEL PAGÉS y soci honorari del Gremi, don Francisco X. Tobella. Hi serán també admesos los gremis similars del Foment Mercantil, Industrial y Agrícola de Sabadell.

2.^{on} Nombrar una Comissió pera posarho en coneixement del Excm. Ajuntament de Sabadell.

3.er Recullir la firma dels Delegats pera enviar lo Reglament del *Gremi* á la aprobació del Governador Civil.

Pera la localitat de Sabadell s' acordá acudir al Municipi pera nombrar rondas del *Gremi* pera la vigilancia de las vinyas fins acabada la berema.

Mercats, firas y cullitas.

Santa Bàrbara.—Los preus d' aquesta plassa son los següents.—Alcohols de ví, sense existencias; el de industria 40°. ptas 10'50 lo decálitre.—ayguardents, de 6 á 8 ptas. de cálitre.—arrossos ab closca ptas. 7'75; quintá de 41'600 kilos—id. sense closca á ptas. 11 lo quintá de 41'600 kilos.—Olis, ptas. 17'50 canti de 15 litres.—Blats de 10 á 11 ptas. cuartera de 70 litres.—Ordis, á 6 ptas. cuartera de 70 litres.—Blat de moro, á 10 ptas. cuartera de 70 litres.—Garrofos (de baixa) ptas. 4'50 quintá de 41'600 kilos.—Monjetas, ptas. 20 cuartera de 70litres.—Sabó, ptas. 3'50 los 10 kilos.—Vins, de 18 á 22 ptas. carga de 120 litres.

ESTAMPA DE VÍCTOR BERDÓS, CARRER DE LAS MOLAS, 31.—BARCELONA.
